

'Het had nog beter gekund'

Koos 't Hoen, ex-teler van cherrytomaten, beoordeelde dit jaar veel rassen. Er bestaan geen slechte rassen, is zijn conclusie. Er wordt alleen wel vaak verkeerd mee omgegaan.

DOOR GERARD BOONEKAMP
gerard.boonekamp@reedbusiness.nl

Ik heb de eer gehad voor een prominente telersvereniging rassen te mogen beoordelen, maar ik heb mijn opdracht teruggegeven. Ik had niet het gevoel dat ik iets van toegevoegde waarde kon leveren", zegt ex-tomatenteler Koos 't Hoen.

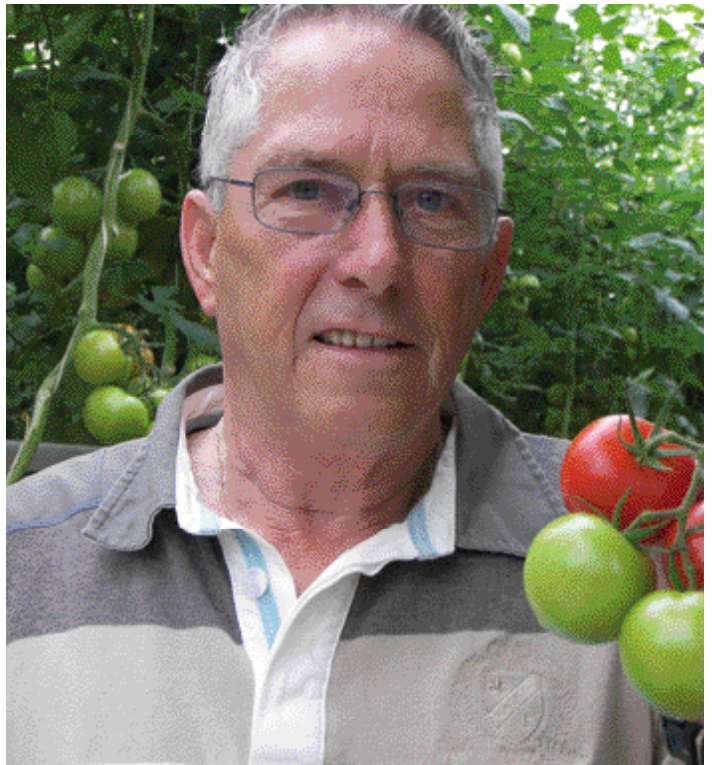
Zijn conclusie is dat er in feite geen slechte rassen zijn. "Natuurlijk zijn er rassen waar je absoluut niet het hele jaar mee doorkomt, maar die vallen bij een eerste screening al door de mand." Natuurlijk vond hij verschillen tussen de rassen. "Een ras dat in het voorjaar als te vegetatief wordt betiteld, is juist een ras dat door de zomer heen zijn sterkere kanten laat zien. Een generatief ras wordt in het voorjaar vaak als positief beoordeeld, maar kan in de zomer problemen veroorzaken die niet te voorzien zijn en moeilijk op te lossen."

TE VEEL LUCHTEN

Wat hem het meest opviel tijdens zijn zoektocht naar de beste rassen was de manier waarmee er wordt geteeld. "Wat me opvalt is dat telers soms absoluut verkeerd omgaan met vegetatief en generatief sturen." Iedereen kent de theorie: als een gewas te vegetatief staat, moet het temperatuurverschil tussen dag en nacht groter worden gemaakt. Ofwel een duidelijk hogere dagtemperatuur en een lagere nachttemperatuur. Bij een generatief gewas moet het

'Methode 't Hoen'

Sinds Koos 't Hoen vijf jaar geleden zijn active loopbaan als cherrytomatenteler beeïndigde, ontwikkelde hij een visie op telen: de 'methode 't Hoen'. Dit houdt in dat op basis van een plantmodel, de plantbelasting en de hoeveelheid licht wordt berekend of het gewas voldoende overhoudt voor groei en ontwikkeling. Naarmate het gewas meer overhoudt, kan de temperatuur aan het eind van de dag worden verhoogd. Vooral in de zomermaanden kan zo de grote hoeveelheid licht worden omgezet in meer productie van hoge kwaliteit. De 'groei-methode' is voor alle gewassen in de kas van toepassing, zowel in de groenteteelt als de sierteelt, zegt 't Hoen. Hij houdt op verzoek presentaties voor voorlichters en telersgroepen en heeft een eigen website: www.thoenpresentaties.nl

Koos 't Hoen bij een tros met achterblijvende tomaten als gevolg van een moeilijke zetting. "In het najaar zie je wat er in de zomer verkeerd is gegaan."

verschil juist worden verkleind. "Maar dat is het niet alleen. Vocht speelt een minstens zo grote rol, zeker afgelopen zomer."

't Hoen ziet dat er in de zomer vaak te veel wordt gelucht, zeker op het eind van dagen met veel instraling. "We praten dan over de laatste vier uur voor zonsondergang." De instraling van de zon, de verdamping van het blad en dus ook de aanvoer van water en mineralen naar de top van de plant nemen snel af. De huidmondjes staan echter nog ver open. "Bij te veel luchten verdroogt de top van de plant. Zo gaat het gewas de nacht in en zo komt het er ook weer uit. Als dat meer keren gebeurt, zie je de problemen ontstaan." De gewassen krijgen kort en stug blad, de zetting gaat achteruit, de trossen krijgen groene punten en het beoogde vruchtgewicht wordt niet gehaald. Ook de vruchtkwaliteit gaat achteruit door 'zoutjes' (neusrot) en scheuren.

De ex-tuinder pleit ervoor om de hogere kasluchttemperatuur vast te houden aan het eind van de dag. "Hoe hoger het aantal Joule, des te hoger je moet eindigen." Hij vindt het verlagen van de etmaaltemperatuur veel minder belangrijk dan het op spanning houden van het gewas. "Een verdampend gewas koelt zichzelf. Als je kort en stug blad krijgt, brandt het gewas af."

'VERKEERDE GEBRUIKSAANWIJZINGEN'

"Wanneer het fout is gegaan, is het wachten op hergroei van het gewas. Dus de teler heeft eigenlijk groei verspeeld en daarmee productie en kwaliteit." Hoewel de meeste telers tevreden zijn met de relatief hoge producties dit jaar, had het bij velen nog een stuk beter gekund, meent 't Hoen. "Dat heeft niets te maken met een matig ras, maar wel met een matig gebruik ervan. En verkeerde gebruiksaanwijzingen zijn er al veel te veel." ■